

Ha passat un àngel...

Pau Joan Hernández. «Quan no te'n vas». Col·lecció Periscopi. Editorial Edebé, Barcelona, 2011. A partir 15 anys. Pàgs. 194. Preu paper: 8,85 €.

Desconcert. Sí. En principi, el lector d'aquesta novel·la se sentirà desconcertat. Sense saber si qui li parla és la veu del narrador o la de la protagonista. I en condicional. I encara se sentirà més desconcertat quan aquesta veu li digui que ja no és físicament en aquest món.

De fet, de la primera quinzena de pàgines, el relat arrencaria d'una manera molt més impactant si l'edició —després de barallar-se aferrissadament amb l'autor, esclar— l'hagués deixat només en tres frases essencials: 1) "Em dic Lorena i podria tenir setze anys." 2) "Em dic Lorena i fa aproximadament un mes i mig que estic

morta." 3) "Però més val que comenci pel principi. Un principi que he de situar en un punt que normalment és un punt i final: la mort. La meva mort." Les divagacions del segon capítol sobre què pensarà el lector si llegeix en condicional i si detecta que qui parla és morta, semblen més teoria que no pas acció literària i tapen la bona literatura que vindrà després.

Però, salvat aquest escull —i és recomanable que els futurs lectors no es deixin intimidar per la meva observació— la novel·la té molts atractius perquè, potser sense proposar-s'ho, barreja molts gèneres: la intriga, el sobrenatural light, el gòtic, el buylling, el maltractament de parella, la vida d'institut, una mica de gènere negre juvenil, espiritisme, investigació... I tots aquests ingredients van prenent forma, sobretot cap a la segona part del realt, en una estructura literària que és el valor principal d'aquesta nova obra de Pau Joan Hernández (PJH, Barcelona, 1967), autor i traductor prolífic i un dels més llegits de les lletres catalanes de l'últim quart de segle, gràcies a algunes de les seves primeres novel·les, escrites i publicades a partir dels 18 anys.

L'autor PJH s'ha encarat amb 'Quan no te'n vas' al gènere del més enllà, però no com a base del seu relat sinó com a recurs per explicar una història que, agafada directament, en clau únicament realista, hauria acabat sent costumista i excessivament juvenil. Ara no. Ara s'apunta al gènere crossover, que no és una etiqueta sinó una opció de lectura tan legítima com qualsevol altra.

PJH, a més, ha estructurat la seva novel·la en una 'Obertura' i 16 'cantates' —per tant, disset capítols— d'entre les desenes de peces d'aquest estil musical que va compondre Johann Sebastian Bach, afegint així una mena de banda sonora, sense cedé, però que els lectors poden escoltar fàcilment amb l'iTunes, a Internet —¿ho veieu si en farà de servei l'e-reader quan els e-books interactius siguin una realitat?—, buscant-les cadascuna pel títol, que és també el que l'autor utilitza com a títol de cada capítol, des d'"Una ànima sincera" o 'Món pèrfid, no puc confiar en tu!' a 'Gemegareu i us lamentareu' o 'Me'n vaig plàcidament i amb joia'.

D'aquesta manera, amb la mirada al món que la protagonista (Lorena) ha de deixar perquè ha mort en un absurd accident, té un punt de vista original i privilegiat. I, si no, ¿no és més interessant el que veuen i escolten els esperits lògicament invisibles —altrament anomenats, de manera frívola, fantasmes— que el que veuen i escolten els humans de carn i os?

Emparada en la seva invisibilitat, la protagonista aconseguirà refer les circumstàncies de la seva mort, descobreix alguns secrets dels seus amics i professors i es convenç de la doble vida que

amaga una societat que manté un aparador fràgil de cara enfora i una cristalleria a punt de trepitjar en mil bocins de cara endins.

I tot això ben travat, fent que un altre personatge que té aspiracions a mèdiu se senti empesa a escriure la història de Lorena com si algú la hi dictés en el seu interior. Com si es tractés d'una sèrie televisiva d'apareguts, però sense terror, l'esperit de Lorena rep el contacte d'una noia —Rut, nom bíblic que vol dir "companya"— amb una moto negra de gran cilindrada, cabellera pèl-roja, caçadora de cuir, pantalons cenyits i botes altes —¿us la imagineu?—, enviada des de l'altre món i que fa de pont entre la vida i la mort de Lorena.

Al final de la novel·la, a tots els personatges que havien estimat la jove Lorena en vida, quan la moto negra de l'enviada Rut passa rabent pel seu davant camí del més amunt, els sembla que han vist passar un àngel. I als lectors, també.
